эффективно пока строго выполняется неравенство (4). Часто на уроке учитель при доказательстве теоремы, решении задач и т.д. требует, чтобы учащиеся записывали все выкладки и рассуждения в свои конспекты. При этом обучаемый должен одновременно смотреть на доску, слушать объяснение, воспринимать и перерабатывать получаемые знания, записывать в тетрадь и т.д. В этом случае он получает информацию одновременно от нескольких источников по различным биологическим линиям связи: зрение, слух, осязание и т.д.

Учащийся сможет воспринимать и перерабатывать информацию до тех пор пока ее количество, доставляемое ему различными органами чувств, не превысит пропускной способности каналов связи обучаемого, т.е. будет выполняться неравенство (4). Поэтому в случае работы с большим массивом информации рассмотренный метод далеко не всегда эффективен. Психологические измерения показывают, что пропускная способность различных биологических линий связей человека примерно следующих порядков [4].

Биологические линии связи	Пропускная способность (в бит/сек)
Зрение	1.000.000
Осязание	100.000
Слух	10.000
Головной мозг	100

Нетрудно заметить эффективность зрительного восприятия информации, а следовательно, и эффективность наглядности в обучении, названной Я. Коменским «золотым правилом дидактики», и плодотворности конспектирования изучаемого.

Таковы некоторые пути и факторы, способствующие более рациональному восприятию и усвоению информации, которые позволяет обнаружить представленная теоретико-информационная модель восприятия в самообучающейся системе.

Литература:

1.Information Theory in Psychology /H.Quastler. – Clencoe, 2005.

2. Quastler H. Studies of human channel capacity //Information Theory. Third London Symposium. – London, 2010.

УДК 378.016:[504.75+331.44/45]

М.М. Козяр, Л.С. Євсюкова
м. Львів, Україна

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. У сучасному світі, в тому числі й в Україні, надзвичайні ситуації відбуваються достатньо часто і завдають суспільству і природі значної шкоди. Це висуває нові, більш складні вимоги до професійної підготовки та діяльності майбутніх співробітників Державної протипожежної служби МНС України.

Першочергове завдання сучасної освіти – підготовка людей, які характеризуються соціальною, професійною і культурною мобільністю, здатністю бути на рівні сучасного суспільства.

У вітчизняній системі освіти стосовно вищої школи існувала багаторічна практика складання кваліфікаційних характеристик фахівця, в яких закріплювалися вимоги до знань, умінь і навичок випускників різних спеціальностей, де окрім знаннєвої парадигми були присутні терміни «готовність», «здатність», «відповідальність», «розуміння» і «світогляд», що розширюють тісні рамки такої парадигми. Водночас, самі принципи розробки моделі фахівця піддавалися критичному аналізу й удосконалювалися. Так, Н. Талізіна вказує, що «опис мети

© М.М. Козяр, Л.С. Євсюкова, 2011

освіти (модель фахівця) означає представлення або системи типових завдань, або системи адекватних умінь (видів діяльності)» [6, с. 9]. Там само підкреслюється, що структура моделі фахівця має передбачати: «а) завдання (види діяльності), обумовлені особливостями століття; б) завдання, обумовлені особливостями суспільно-політичного ладу; в) завдання, що диктуються вимогами спеціальності». Ці загальні вимоги до уточнення цілей освіти і нині роблять свій внесок у модернізацію освіти.

Для цього необхідна реалізація компетентнісного підходу в освіті, формування і розвиток у випускників ВНЗ Міністерства надзвичайних ситуацій професійної компетентності.

Аналіз попередніх досліджень свідчить, що основи компетентнісного підходу в педагогічній науці розглядаються в роботах: В. Болотова, В. Сєрікова, І. Фурміна, О. Пєхоти, А. Хуторського, В. Петрук, Л. Тархан та ін.

Проблемі формування ключових компетенцій у системі професійної освіти присвячені дослідження З. Зеєра, Є. Бондаревської, І. Зимньої, Н. Кузьміної та ін.

Дослідження вчених стосуються проблеми взагалі, але недостатньо аналізується компетентнісний підхід, формування професійної компетентності в процесі підготовки кадрів для МНС. Потребують також аналізу поняття «компетентність» і «компетенція».

Мета статті полягає в розгляді визначення понять «компетенція», «компетентність» і впливу компетентнісного підходу на підготовку майбутніх фахівців служби МНС України до професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Н. Тализіна, В. Шадріков, Р. Шакуров, В. Шепель та ін. наголошують, що поняття «знання», «уміння», «навички», неточно характеризують поняття «компетентність», оскільки на їхню думку, «компетентність» передбачає володіння знаннями, уміннями, навичками і життєвим досвідом.

Проте нині не має єдиного підходу до визначення понять «компетенція» і «компетентність», оскільки різні вчені з різних галузей знань трактують ці терміни по-різному.

Відомі російські педагоги В. Краєвський і А. Хуторський розрізняють терміни «компетенція» і «компетентність», пояснюючи, що «компетенція» в перекладі з латини означає коло питань, з яких людина добре обізнана, пізнала їх, має досвід. Компетентність у визначеній галузі – це поєднання відповідних знань і здібностей, що дозволяють обґрунтовано судити про цю сферу й діяти в ній [3, с. 97].

У «Словнику іншомовних слів» за редакцією О. Мельничука зазначено, що «компетентність – поінформованість, обізнаність, авторитетність» [4, с. 345].

Таким чином, розглянуте вище дозволяє зробити висновок, що під компетентністю людини розуміється певним чином структуровані набори знань, умінь, навичок і стосунків, які набуваються в процесі навчання.

Стосовно поняття «компетенція», то «Словник іншомовних слів» за редакцією О. Мельничука визначає його як коло певних повноважень певної організації, установи або особи, коло питань, в яких ця особа має певні повноваження, знання, досвід [4, с. 345]. У межах свої компетенції особа може бути компетентністною в тих чи інших питаннях, тобто мати або набути компетентність у певній сфері діяльності.

Н. Бібік розглядає наступне поняття «компетенції», пов’язуючи її з «компетентністю».

Компетенції – відчужена від суб’єкта, наперед задана соціальна норма (вимога) до освітньої підготовки учня, необхідна для його якісної продуктивної діяльності в певній сфері, тобто соціально закріплений результат.

Результатом набуття компетенції є компетентність, що на відміну від компетенції передбачає особистісну характеристику, ставлення до предмету діяльності [2, с. 409].

Ми погоджуємося з думкою С. Зигмантовича, що поняття «компетенція» застосовується для одержання:

1) освітнього результату, що виражається в підготовленості випускника, реальному володінні методами, засобами діяльності, а також можливості вирішити поставлені завдання;

2) такої форми сукупності знань, умінь і навичок, що дозволяє ставити і досягати цілі з перетворення навколишнього середовища [1].

У результаті аналізу понять «компетенція» і «компетентність» погоджуємося з думкою російських учених Е. Зеєра та А. Хуторського, що компетенція – це набір можливостей, здібностей, знань, умінь і навичок у певній галузі, а компетентність – рівень володіння цим потенціалом, характеристика самого суб'єкта, який виявляє рівень володіння компетенціями.

Розглядаючи формування професійної компетентності фахівців служби МНС України, необхідно зазначити, що в кваліфікаційних характеристиках цих фахівців закладений і реалізований компетентнісний підхід. Під поняттям «компетентнісний підхід», як зазначає О. Пометун, розуміють спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових (базових, основних) та предметних компетентностей особистості [5].

Таким чином, розв'язання відповідних проблем дозволить формувати професійну компетентність, підвищувати рівень фахівців служби МНС України, але й водночас потребує створення та реалізацію відповідних педагогічних умов, тобто формування спроможності та готовності фахівців до успішного виконання професійної діяльності, особливо специфічної професійної діяльності та ін.

Розвиток професійної компетентності фахівців МНС можливий за таких педагогічних умов:

- активізація пізнавальної, практичної діяльності майбутніх фахівців МНС на основі виявлених інтересів, нахилів, здібностей особистості;
- використання педагогічної рефлексії;
- організація соціального партнерства та взаємодії.

Важливим у розвитку професійної компетентності фахівців МНС є спрямованість процесу їхньої підготовки на активну пізнавальну і професійну діяльність. Пізнавальна їх активність виражається у вольових діях, підсиленням пізнавальної діяльності, діяльнісного стану, всебічному інтересі до знань, напруги уваги. Пізнавальна активність визначає вміння здійснювати самостійне навчання, самостійно планувати, організовувати процес пізнання, здійснювати контроль та оцінку одержаних результатів.

Розвиток професійної компетентності фахівців служби МНС України залежить не лише від рівня сформованості вмінь і навичок, способів розумової діяльності, а й від розвитку мотиваційно-споживчої сфери особистості.

Дидактичний процес професійної підготовки конкурентоспроможного професійно компетентного фахівця МНС складається з двох частин:

- пізнавальної активності;
- активізації діяльності фахівця МНС.

Наступним, важливим у розвитку професійної компетентності фахівця МНС, є використання самоаналізу, самоконтролю, самооцінки професійної діяльності, аналіз продуктів спільної діяльності, пошук шляхів ефективних способів розв'язання професійних задач та ін. Важливим також у розвитку професійної компетентності є соціальне партнерство, тобто узгодження інтересів працівників і роботодавців; суттєві складові якості професійної освіти; ефективний механізм розвитку змісту та професійно кваліфікаційної структури підготовки фахівців; особливий тип взаємодії навчальних закладів з усіма суб'єктами ринку праці, його інструментами, а також органами управління.

Розгляд професійної компетентності зумовлений широким його змістом, інтегративною характеристикою, що об'єднує такі поняття, як «професіоналізм», «кваліфікація», «професійна готовність», «професійні здібності» та ін.

Навчальні заклади, що готують фахівців МНС, відповідають за освоєння професійних знань, умінь, а в процесі підвищення кваліфікації – за освоєння актуальних і інноваційних професійних компетенцій, котрі в більшості вдосконалюються самостійно.

Професійна компетентність фахівця служби МНС є основним показником якості підготовки його в навчальному закладі, визначає його здатність діяти в умовах надзвичайних

ситуацій, аналізувати результати своєї діяльності та одержувати позитивні наслідки в процесі її здійснення.

Висновки. Підписання Болонської декларації Україною сприяло виникненню нових інструментів та ініціатив, що сприяють підготовці фахівців МНС на рівні загальноєвропейських вимог і стандартів, які будуються на основі компетентнісного підходу. Зауважимо, що аналіз різних підходів до визначення понять «компетентність», «компетенції» не є загальнооб'ємним та забезпечуючим можливість легкого розмежування цих понять, проте відіграють важливу роль у формуванні професійної компетентності фахівця служби МНС.

Література:

1. Бігич О. Б. Методична освіта майбутнього вчителя. Монографія / О. Б. Бігич. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2004. – 278 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. Наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Коваленко О. На шляху до демократичної системи освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2005. – №3. с. 92-99.
4. Словник іншомовних слів / [за ред. О. С. Мельничука]. – К. : Головна редакція УРЕ, 1977. – 775 с.
5. Пометун О. Запровадження компетентнісного підходу – перспективний напрям розвитку сучасної освіти. – http://visnyk.latp.org.ua
6. Талызина Н. Ф. Пути разработки профиля специалиста // Н. Ф. Талызина, Н. Т. Печенюк, Л. Ю. Хихловский. – Саратов, изд. Саратовского университета, 1987. – 178 с.

У статті розглянуті підходи різних учених до визначення понять «компетентність», «компетенція», «професійна компетентність» і педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців служби МНС України.

Ключові слова: *компетентність, компетенції, професійна компетентність, компетентнісний підхід.*

В статье рассмотрены подходы различных ученых в определении понятий «компетентность», «компетенция», «профессиональная компетентность» и педагогические условия формирования профессиональной компетентности будущего специалиста службы МЧС Украины.

Ключевые слова: *компетентность, компетенции, профессиональная компетентность, компетентностный подход.*

In the article the approaches of different scholars to define the terms «competency», «competence», «professional competence» and teaching of the professional competence of specialists from the ministry of Ukraine.

Keywords: *competency, competence, professional competence, competence approach.*

УДК 378.1:614.253.5] (71)

Ю.Е. Лавриш
м. Київ, Україна

ФОРМИ СТИМУЛЮВАННЯ НАУКОВОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДСЕСТРИНСЬКИХ ФАКУЛЬТЕТІВ УНІВЕРСИТЕТІВ КАНАДИ

Успішний розвиток особистості фахівця значною мірою визначається соціально-економічним статусом обраної професії. За наявності високого статусу професії, активної мотивації до оволодіння нею, достатньо легко формується професійний спектр якостей особистості, тому що ці риси усвідомлюються як значущі, від яких залежить рівень професійних знань.

Аспекти професійної підготовки, наукової та інноваційної діяльності студентів медсестринських факультетів є предметом дослідження канадських науковців. Зокрема, теоретичні обґрунтування сучасних підходів до розвитку вищої професійної освіти в Канаді досліджували вчені Дж Бернал, Дж. Келли, Р. Данко, П. Дансинг, Д. Ливингстоун, Д. Харт; питання реформи системи охорони здоров'я та системи підготовки фахівців медсестринської

© Ю.Е. Лавриш, 2011